

СТАНОВИЩЕ

върху дисертацията за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на

Анета Димитрова

СЕМЕЙНИТЕ ОТНОШЕНИЯ И ФАКТОРЪТ „ОБРАЗОВАНИЕ“ В РЕПУБЛИКА КОРЕЯ – МЕЖДУ КОНФУЦИАНСКИТЕ ТРАДИЦИИ И МОДЕРНОСТТА

от

доц. д-р Ирина Сотирова, ръководител катедра Кореистика

Дисертацията на Анета Димитрова е върху може би най-наболелия въпрос в Република Корея – успехът и неговата цена. Поставената тема е всеобхватна, многопластова и табуирана и за изследването ѝ се изисква не само много труд и знания (обща и конкретна), но и смелост. Смелост да бъдат поставени въпроси, за които в Корея не се говори. Докторантката се е справила чудесно с нелеката задача, като е разгледала проблема и от птичи поглед, и в детайли. За успешното постигане на тази цел допринася дългогодишният и постоянен интерес на Анета в тази област, преподаването на дисциплини по темата, както и участието в семинари, конференции и проекти.

Дисертационният труд се състои от Увод, три глави, три приложения и Библиография с общ обем от 184 страници. Разпределението е балансирано, логично и следва естествения ред на разгръщане на темата. Задачите и хипотезите са поставени ясно и изпълнени/доказани нагледно. Езикът отговаря на всички изисквания за академичен труд, шлифован е, лесно четим и не се нуждае от корекции. Термините и неологизмите са изведени прецизно и следват установените правила и транскрипция. Използваната литература варира от класически трудове до най-нови извори и статистически данни, като източниците са авторитетни и адекватно подбрани. Приложенията безусловно са принос на дисертацията и полезен материал за изследователи и студенти.

По отношение на съдържанието може да се каже, че сложният проблем, който Анета си е избрала за тема на дисертационния труд, е разгледан в неговата цялост и същевременно в детайли. Дисертацията започва със задълбочен преглед на традициите, които определят рамките на корейското семейство (Първа глава). Тези традиции се затвърждават от конфуцианството по време на династия Чосон и включват строги правила за отношенията между съпрузи, родители и деца, снаха и свекърва. Разгледан е процесът на трансформация от традиционно към модерно, еволюцията на семейните роли и структурата на съвременното корейско семейство. Като особено приносна намирам частта от текста, посветена на новите семейни форми в южнокорейското общество. Двойките без брак, *кироги каджок* (семейства, живеещи отделно “в полза” на материалното обезпечаване на образованието на децата), уикенд двойки и семейства с “внесени” (или в много случаи купени) от чужбина булки, са динамично развиващи се тенденции в корейското общество, които заслужават изследване. Разводите и повторният брак също са новост за Корея и Анета успява предаде тези сложни социални, културни и икономически трансформации по най-добрия начин.

Втора глава е посветена на образованието и неговото влияние върху семейните отношения от периода на Чосон до днес. Прекомерният стремеж към образованост в Южна Корея е сложен въпрос, който придобива различен облик в зависимост от гледната точка. От една страна Южна Корея, като държава, лишена от природни ресурси и други естествени дадености, залага на образоваността на населението като единствен двигател на успеха си. Тази политика е следвана от всички правителства в продължение на десетилетия, както и от членовете на обществото, и дава своите плодове, измервани с икономически показатели. От друга страна обаче устремът към успеваемост на всяка цена оставя на заден план редица важни за индивида и семейството нужди. Втора глава успешно разнищва този сложен социално-икономически проблем и хвърля светлина върху голяма част от неговите аспекти.

В Трета глава се разглеждат взаимоотношенията между половете и социалните последици от сблъсъка на конфуцианството със съвременната реалност. В последните години в Южна Корея две напълно противоположни реалности се срещат, или буквално

“сблъскват” – традиционният конфуциански обществен строй, поставящ жената изцяло в сянката на мъжа, и новата световна тенденция на пълно равенство между половете, изцяло противоположен на оформяната векове наред корейска традиция. Тези две противоположни сили катастрофират със страшна сила на територията на Южна Корея в последните години и днес сме свидетели на период на крайни ексцесии, набиващи се на очи промени, както и на тихи и скрити трансформации – накратко казано, създаване на нов социален ред. Анета Димитрова разглежда икономическите и социалните фактори, както и политическите мерки за постигане на равенство между половете, с което хвърля светлина върху общия аспект на проблема. В частност са разгледани въпросите за майчинството, феминизма, новите представи за мъжественост – детайли, които внасят допълнителна яснота към общата картина. Соло културата и поколението *сампо* са също една съвременна тенденция, която е в пълен противовес с традиционните конфуциански ценности, и подробното внимание върху този най-нов проблем в корейското общество може да бъде също посочен като принос на дисертацията.

Приложенията към основния текст са плод на дългогодишния опит на Анета като преподавател и доброто ѝ познаване на корейската култура. В приложенията са добре подбрани нужните за българския читател пояснения, като обяснението към тях е адекватно, целенасочено и ясно. В Речника на термините, изразите и неологизмите, отнасящи се към семейните отношения и новите феномени в Корея (Приложение 1) са изброени и пояснени фрази, които дават допълнителна информация за корейското общество, култура и душевност. Речникът е полезен материал и може да бъде използван от учачи и специалисти и извън контекста на дисертацията. Поговорките, пословиците и изразите, свързани със семейството (Приложение 2) също са подбрани тематично и подходящо и могат да послужат за гореспоменатите образователни и академични цели. Приложение 3 съдържа графики и таблици със статистика, отнасяща се към семейството. Включените данни са от достоверни, авторитетни и най-нови източници, като събирането и обобщаването на тази информация – доста трудоемка задача – следва да бъде отбелязано също като приносен момент в работата на Анета Димитрова.

Като заключение бих казала, че дисертацията е плод на дългогодишен и постоянен интерес и труд, както и на натрупани знания и професионален опит. Пожелавам

разработката, в която докторантката е вложила толкова много *чон* (виж приложение I, стр. 155-156), да достигне до максимален брой читатели, като безрезервно препоръчвам на Анета Димитрова да бъде присъдена образователната и научна степен “доктор”.

Дата: 15.05.2023

И. Сотирова

